

kuida nende seadus neile ette kirjutas. Ilma pilkamiseta ei läinud see wõitlemine küll ka siin mitte mööda, kuidas sel aéal igal maal mungad kõige raskemast pilkamise alla langeiwad.

Kuna Riigas pool wägiwaldselt tarretanud ja pehastanud Katholiigi kirikut lõhuti ja uut elu kiriklikkus asjas äratati; kuna Tallinnas wana kirikust uut tehti, mis Ewangeliumi waimust läbi soojendatud oli, ei tahtnud see asi Tartus diete kosuda. Ka siin oli igatsust puhta Kristinuse õpetuse järel, aga Katholiigi Preestritest ei pööranud ennast ükstei selle poole, nagu seda Tallinnas, kuhu hakatuse nimelt Zacharias Hassse teinud oli. Tartu Raekohus oli küll Hermann Marsow'i omale õpetajaks kutsunud, aga Piiskopi ähwardamise wastas ei olnud Tartu Raekohus mitte panna suutnud. Raekohus palus Ritterskonna poolt abi, aga ei wõinud sel korral muud saada, kui aga „weiket linnistust“. Piiskop, kinnitas, et tema uut õpetajat Tartu müüride wahel ei salliks, waid ennemini oma wiis sõrme, ehk kui tarwis, ka kõik kümme kautada tahaks. Hermann Marsow pidi ametist lahti lastud saama, läks Tallinna ja tuli wast hiljemini jälle Tartu tagasi.

Tallinnas ja Riigas oliwad kodanikude kogudused wägewamad, kui Tartus. Aga ka neile lippusiwad kitsamad pääwad tulema. Konneburgis

oli 19. Heinaluu päawal 1524 pehme Erz-Biiskop Kaspar Vinde ära surnud. Juba enne oli tema Tartu ja Tallinna Piiskopi, Blankensfeld'i oma abiliseks nimetanud. Küüid oli karta, et see wali mees, kes kõige langemini ja sittemini Paapsti wõimuse eest seisis, Erz-Biiskopiks tõstetud saaks ja kõigist wäest Katholiigi kiriku eest wõitlema hakkaks.

Heinaluu 17. päawal 1524 astusiwad maa ja linnade seisused Tallinna Raekojas üleüldiseks Raapäawaks kokku. Saaremaa, mille kõrwa sel aéal ka kõik Läänemaa arwatud sai, tõstis kaebtust oma Piiskopi peale, et tema itka weel kõiki maad ja pinda omale päriks, nagu selle kirja hakatuses tähendatud. Aga suurem asi kõigist mis nõuupidamise all seisiwad, oli küüid juba usutunnistuse wabadus, mida maa ja linna saadikud päriwiwad. Tartu Raekohtu saadikute ette oliwad, enne nende teele minemist, koguduse saadikud tulnud ja palunud, et nemad Tallinnast Hermann Marsow'i tagasi toolsiwad. Rogudus ei tahaks kauemini ilma Jumala sõnata elada. Sellepärast palusiwad Tartu Raekohtu saadikud otsust, kas teised linnad ja maa seisused Tartule appi tuleksiwad, kui abi tarwis lähets.

Piiskop Johann Blankensfeld ei olnud weel kellegi poolest Erz-Biiskopiks walitud, aga tema kiitles, et Paapst teda juba selleks kinnitanud oleks